

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jose Migel Mendiburu

*Donostia,
Gipuzkoa
(1934)*

Aurkibidea

Biografia

Elenategi baserrian jaio zen, Martuteneko eremu hori artean Altza herriko zati zen garaian. 14 urterekin igeltsero hasi zen lanean, eta beste hainbat lan probatu zituen segidan: tornulari, inprentako lanak, transformadoreak egitea... Halako batean Ameriketara joateko aukera izan zuen. Txilen zazpi urte egin zituen: hasieran mahatsa biltzen, gero okindegi baten kargu eta gasolinarekin amaieran. Baina garbi zuen Euskal Herrian bizi nahi zuela. Bueltan gasolindegia jarri zuen baserriko lurretan. Hortxe dago orain ere. 50 urterekin ezkondu zen, 25 urteko emakume batekin, eta hiru seme-alaba dituzte.

Zintak

DON-035

- **Proiektua:** Donostiako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2009-10-16
- **Iraupena:** 94 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. Elenategi baserrikoa

- **Erref:** DON-035/002
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:00:47. **Bukatu:** 00:01:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Elenategi baserrian jaioa da. Jabea Hondarribikoa zen. Baserritar gehienak errentan zeuden lehen.

2. Aiton-amonekin bizi ziren

- **Erref:** DON-035/003
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:01:53. **Bukatu:** 00:03:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Zazpi senide ziren, baina bi umetan hil ziren. Aitona-amonak beraiekin bizi ziren; ondoko bi baserritakoak ziren, eta halaxe ezagutu zuten elkar. Orain Internet bidez ezagutzen dute elkar gazteek.

3. Ama neskame, Astigarragan

- **Erref:** DON-035/004
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:03:28. **Bukatu:** 00:05:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Guraso biak ziren donostiarrak. Ama neskame zegoen Astigarragan; ezkondu zenean, utzi egin zuen, baina ordezeko bat aurkituta. Andoaingo neska bat zen, eta Astigarragara ezkondu zen hura gero.

4. Baserriko bizimodua: etxez etxe saltzera

- **Erref:** DON-035/005
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:05:07. **Bukatu:** 00:06:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Baserriko bizimodua. Etxez etxe saltzen zuten. Tranbian joaten zen ama, esnearekin. Bueltan txerri-jana ekartzen zuen. Txerriaren bertuteak aipatzen ditu. Txerri bat ala bi hazten zituzten.

5. Txerri hiltzea eta "txerrimunik"

- **Erref:** DON-035/006
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:06:30. **Bukatu:** 00:08:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

Txerri hiltzea festa handia zen. Harakina joaten zen txerria hiltzera.

"Txerrimunik", txerri muinak partitzea. Guardarentzat izaten zen puska onena, isats aldea.

6. Igeltsero lanetan, 13 urterekin

- **Erref:** DON-035/008
- **Iraupena:** 0:03:06. **Hasi:** 00:08:52. **Bukatu:** 00:11:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak

Laburpena:

Baserri batzuetan idiak ere bazituzten. Baserri batzuk zatitu egin ziren. Martutene 1947an hasi ziren eraldatzen; igeltsero ibili zen bera han, 13 urterekin. Tximinia garbitzea inportantea zen, etxeak surik ez hartzeko. Igeltseroak egiten zuen hori ere. Sebastian lagunak beste lan baten berri eman zion.

7. Tornero moduan lanean

- **Erref:** DON-035/010
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:12:15. **Bukatu:** 00:14:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lanbideak

Laburpena:

Tornero moduan hasi zen lanean, eraikuntza utzita. Martutenen bertan zen hura. Zuloak egin eta egin egun dena. Goma fabrika ere bazegoen. Sebastian laguna hantxe hasi zen, eta besoa galdu zuen istripuz.

8. Lan batetik bestera

- **Erref:** DON-035/011
- **Iraupena:** 0:03:17. **Hasi:** 00:14:10. **Bukatu:** 00:17:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak

Laburpena:

Loiolan topatu zuen hurrengo lana. "Kabrestanteak" egiten. Aspertu egin zen han ere, oso lan mekanikoa zelako. Tornuak egiten zituen tailer batera joan zen gero: Otaegi y Ruiz. Talleres Mateora, ondoren. Bi lagun zeuden han; bera txirrinduan ibiltzen zen eta bestea dantzan.

9. Ameriketara joan zen, Txilera

- **Erref:** DON-035/015
- **Iraupena:** 0:03:06. **Hasi:** 00:20:04. **Bukatu:** 00:23:10

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Disporara bidaia » Diasporara bidaia
- Diaspora » Disporara bidaia » Diasporara joateko arrazoiak

Laburpena:

<p>Transformadoreak egiten ere ibili zen. Garai hartan jende asko joaten zen kanpora lanera, Frantziara eta. Lan txarrenak ematen zizkieten han. Ez zuenez halakorik nahi, Ameriketara joan zen. Zazpi urte egin zituen han. Nolatan joan zen, debalde. Itsasontzi italiar batean joan zen, Bartzelonatik Valparaisora (Txile), literan.</p>

10. Ameriketara lehen lana: mahatsa biltzea

- **Erref:** DON-035/018
- **Iraupena:** 0:03:45. **Hasi:** 00:24:54. **Bukatu:** 00:28:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Plantazioetako lanak diasporan
- Diaspora » Euskal Etxeak
- Diaspora » Disporara bidaia » Diasporara bidaia

Laburpena:

<p>Valparaisora iristean (Txile) gertatu zitzaiona. Komentu batean egon zen egun eta erdiz. Santiagoko Euskal Etxera joan zen gero. Mahatsa biltzen hasi zen lanean. Eta greba egin zuten langileek. Azkenean konpondu ziren nagusiarekin.</p>

11. Okindegia alokatu zuen

- **Erref:** DON-035/020
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:28:44. **Bukatu:** 00:30:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Dendak eta negozioak diasporan

Laburpena:

<p>Txilen zegoela, egunkari batean okindegia alokatzen zutela irakurri zuen, eta horixe egin zuen.</p>

12. Okindegia alokatu zuen II

- **Erref:** DON-035/022
- **Iraupena:** 0:03:18. **Hasi:** 00:32:04. **Bukatu:** 00:35:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Dendak eta negozioak diasporan

Laburpena:

<p>Txilen bizi izan zeneko kontuak. Okindegiko lana. Caritasentzat ere egiten zuten ogia. Irin ona zuten mojek. Harakin alemaniar batekin ere tratua egin

zuen, "chicharrones" erosteko. Zaldi-karroak zituen hasieran. Zergatik bueltatu zen Euskal Herrira.</p>

13. Gasolindegia jarri zuen Martutenen

- **Erref:** DON-035/025
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:37:48. **Bukatu:** 00:40:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Euskaldunak diasporan » Diasporatik itzulera
- Diaspora » Ohiturak eta bizimodua diasporan » Diasporako bizimodua
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

<p>Gastatzen ez zuelako aurreztu zuen dirua Txilen. Duela 45 urte gasolindegia jarri zuten Martutenen. Hango diruak ez zuen berdin balio hemen. Zaila zegoen. Urrezko txanponekin moldatu zen.</p>

14. Gasolindegiko kontuak

- **Erref:** DON-035/030
- **Iraupena:** 0:03:33. **Hasi:** 00:43:30. **Bukatu:** 00:47:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

30 urte bete aurretik bueltatu zen Ameriketatik. Gasolindegian egin zuen lana. Auto gutxiago zegoen. Txilen 24 orduz egiten zuen lana batzuetan. Antonio anaia eraman zuen hara, 1962an, baina ez zitzaion gustatu. Gasolarekin hasi ziren. Campa zen lehenengo. Suitzara joan ziren, eta Aviarekin jarri ziren harremanetan.

15. Gasolindegiko kontuak II

- **Erref:** DON-035/035
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:55:41. **Bukatu:** 00:57:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Hasieran, Pasaiatik ekartzen zuten gasolina (Campsa). 1992ean liberalizatu egin zen merkatua, eta Frantziatik hasi ziren ekartzen (gero Avia). Surtidoreak manibelari eraginda zebiltzan.

16. Motoan Urkiolara

- **Erref:** DON-035/037
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:59:37. **Bukatu:** 01:01:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:

Gasolindegia jarri zutenean, auto gutxi zeuden. Motoak gehiago. Goizueta bidean ermita bat dago, eta bikote bila joaten dira gazteak. Beste batzuek motoan joaten ziren, Urkiolara.

17. Lehengo putetxeak

- **Erref:** DON-035/039
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 01:02:41. **Bukatu:** 01:03:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Putetxeak

Laburpena:

Lehengo putetxeak. Etxemaite, Donostian. Garestiak ziren hangoak.

18. Erromeriak

- **Erref:** DON-035/041
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 01:05:19. **Bukatu:** 01:06:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Erromeriak eta dantzalekuak. Oialume, Hirubide, Txikiardi... Principe Saboya...

19. Martutene nola joan zen aldatzen

- **Erref:** DON-035/043
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 01:09:01. **Bukatu:** 01:11:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Ekonomia eta industria » Boom industrialak

Laburpena:

Martutene lau baserri ziren. Nola aldatu zen. Etxeak egiten hasi ziren. Etorkinak. Matxetearekin joaten ziren sagar arboletara, egur bila; haietako batekin izan zuen arazoa.

20. Martutene nola joan zen aldatzen II

- **Erref:** DON-035/044

- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 01:11:58. **Bukatu:** 01:14:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industrialak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Baserriak eta villa frantsesak zeuden lehen Martutenen. Baserrien izenak. Artolategi. Etorkinak. Etxe merkeak egin zituzten, Aita Abarzuzak bultzatuta, langileentzat.

21. Euskaraz kantatzeagatik atxilotuta

- **Erref:** DON-035/046
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 01:15:50. **Bukatu:** 01:18:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:

Igande arratsalde batean tranbia hartu zuten Donostiarako, eta bidean euskaraz kantatu zutelako atxilotu egin zituzten. Zorrti igandetan erdara ikastera joan behar izan zuen. Beste behin, Martuteneko jaietan, berriz atxilotu zuten.

22. Martuteneko eskolak

- **Erref:** DON-035/047
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 01:18:22. **Bukatu:** 01:22:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Martuteneko eskolak. Sarroeta eta Amara Behea, errekaen bi aldeak. Okondotegi, agustinoak, apostolado... zeuden ibaiaren beste aldean. Aingelu, Etxegia... Denak itxi zituzten 1970ean. Eskola nazionalak jarri zituzten. Bera gutxi joan zen eskolara.

23. Astigarraga eta Martutene

- **Erref:** DON-035/049
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 01:22:21. **Bukatu:** 01:24:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Historia orokorra

Laburpena:

Astigarragaren historia. Herri izaera galdu eta berriz nola berreskuratu zuen. Martuteneren historia. Izena nondik datorren; baserri baten izena zen. Herri izatetik distrito izatera pasatu zen.

24. Martutenen parrokia egin beharra

- **Erref:** DON-035/051
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 01:25:40. **Bukatu:** 01:27:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Historia orokorra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak

Laburpena:

<p>Argazkiak erakusten. Don Ramon Trueba apaiza izan zen Martuteneko lehen erretorea. Parrokiarik ez zen lehenago. Martutene Alzako Sarroeta auzoa zen. Altzan zuten parrokia.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-02-18

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com